

гров и Дочо Тодоров. За София замина само Я.Шеличев, за да организира и ръководи изграждането на института. Останалите бяха при нас до пролетта на 1951 година.

В нашият Районен институт по животновъдство бяха назначени: Ан.П.Геров, П.Д.Минев, Ив.Я.Табаков, Ст.Канев, Сл.Славова и К.Иванов. По това време Ат.Грозданов беше вече напуснал.

На 20 април 1950 година, изненаща за всички за директор на Районният институт по животновъдство в Стара Загора беше назначен Койчо Иванов, за който специалистите нямаха добро мнение. Вече споменах, че с него се познавахме още от университета. Беше с голямо самомнение за себе си, което не съответствуваше на ограниченияте му възможности и липсата на домашно възпитание. Тогава не знаехме още за ролята му на информатор доносчик на ОК на БКП, особено за по-старите безпартийни специалисти. ~~Ако~~^{Всобщо} отбягвах коментарии по тези назначения, освен с В.Кабаков и Ст.Камбуров. Трябваше да внимавам, поради изклядането на баща ми от БКП.

Споменах вече, че с В.Кабаков живяхме няколко месеца в блока "Белият дом". При нас продължиха да се събират младежите.

С тях организирахме в празничните дни ~~пр~~упови посещения в града на кино, театър или футболни мачове. Отделно в неделни дни, само ние с Кабаков след работа ходехме до града, но винаги, колкото и късно да е вечерта, се завръщахме в института.

Продължавах сутрин рано спортните си занимания, предимно кросовите си бягания. Бях добре физически, средно висок, строен млад мъж. Полагах старание и да се развивам като специалист-животновъд. От това време имам съхранена снимка пред административната сграда с дата 23 юли 1950 година.

Споменах вече, че с П.Брънеков още през 1949 г с младежите формирахме футболен отбор. С него често организирахме

Футболни мачове с отборите на съседните села. На бригадни на чала си направихме футболно игрище в разредената гора, южно от стопанският двор. През пролетта на 1950 година също направихме и волейболна площадка, източно от Бекарското жилище. По време на обедната почивка и след работа до мъркване, почти всеки ден играехме предимно волейбол. От асистентите понякога участвуваха Ст. Канев, Сл. Славова и Ц. Чонев.

През 1950 година физкултурният ни колектив беше включен във физкултурното дружество "Ударник" в Ст-Загора. В града тогава имаше две такива дружества: "Ударник" и "Локомотив". Двамата с Брънеков ни включиха в представителният футболен отбор на "Ударник". Това много ни затрудняваше, защото понякога след работа и всяка събота и неделя преди обед, следваше да ходим в града на тренировки. Останалите състезатели бяха предимно редовни войници в Строителните войски, базирани в града. Във вътрешният футболен турнир на дружеството, отбора на института достигна до финал с отбора на Строителните войски Загубихме с 5 : 3, след като поведохме с 3:0. Имахме хубави футболни екипи, но играехме с гumenки. Тренъор на представителният футболен отбор на ФК "Ударник", беше Янко Писалкаджията. От тогавашните играчи в отбора сега си спомням имената на Керанката, Ямбала, Кашера, Слона, Джеко и други. Аз бях известен с прозвището "агронома". Кариерата ни в този отбор бързо приключи след втората ни официална среща в Окръжната футболна група. Бяхме на среща в Димитровград с тамошният футболен отбор. Преди срещата, с разрешение на треньора гостувахме в квартал Ченоконево на В. Кабаков. Следваше да отидем на играта с Брънеков в 15 часа, а ние отдохме в 16 часа. Срещата беше настроена за 18 часа. След завръщането ни в Стара Загора за това закъснение ни извали от състава на отбора.

През тази година на традиционният пролетен крос из алеите на Аязмото, трима от нашият физкултурен колектив, а именно Първан Симеонов, Стоян Андонов и Стефан Ножчев се класираха от второ до четвърто място. Изпредвари ни само "Циганчето".

От есента на 1950 година имам съхранена снимка, направена на волейболната площадка в института. На нея сме заедно с П.Брънеков, Сл.Славова и Яко Кацаров. Последният насък о беше постъпил като стажант-агроном в института. Той беше мой състудент, но едва след две години успял да се дипломира.

Когато се случеше, да сме сами в квартирата с В.Кабаков често си припявахме стари шлагери и руски песни, като аз акомпанирах с мандолината.

Освен в ръководството на ДСНМ, от есента на 1950 година бях избран в ръководствата на Отечественият фрон и профорганизацията. Задно с административното ръководство тези организации провеждаха всички чествувания на: "1-ви май"/празника на труда/, и на "9-ти септември". Тогава се отчиташе сървнуванietо и награждаваха първенците в производството. Извозвани с институтския камион, участвувахме и в манифестициите в града. Само от жените, много забавно се чествуваше и "8-ми март", както и "Бабин ден"/денът на родилната помощ/. На тях по изключение се допушаха само така наречените "женски мъже" в института. Това бяха Йордан Гишин, Иван Мечкаров/двамата на стари ергени/, както и Таню Кунчев и Игнат Марангозов.

Нова година не се празнуше толкова тържествено, въпреки че на общо събрание се отчиташе изпълнението на годишните производствени планове и награждаваха първенците.

През годината, често се организираха бригади по прибирането на сеното, жетвата, белене на царевица и по други поводи, като основно участвуваха специалистите и чиновниците.

През 1949 и 1950 година всички агитационни табла, диаграми, лозунги и други подобни рисувахме двамата със Славка Славава, в извън работно време и без да ни се заплаща. След като тя напусна, всичко вършех сам^ф, като понякога ползвах помощници от техническият персонал.

През май 1950 година, отново направих обиколка по жребцовите станции в общините от района. Този път ме придружаваше бригадира им Стойно Стефанов. Ползвахме двуколката на Ветеринарната лечебница в Стара Загора, теглена от конят "Гемул". Когато потегляхме, бай Стойно постави под гюрука на двуколката две празни 5 литрови дамаджани, за да напълнят конярите с ракия. В института той беше известен с "авантите" си. Имах сигнали и за нарушенията му при назначаванията ~~и~~. На моите за бележки винаги отговаряше, че без "аванти" не може да се живее.

Въпреки, че при потеглянето ни не му съобщих графиката на движението ни, той винаги намираше начин да информира конярите, за да могат по-богато да ни посрещнат. При най-хвалените и препоръчвани от бай Стойно коняри при назначаването им, бяха най-сериозните нарушения. Например бай Янко от село Могила, коняр в станцията гр. Раднево. Пиянствуващи в една кърчма допусна жребеца "Божко" да си счупи долната челюст. За това от Министерство на земеделието бяхме наказани с бай Стойно с "мъмрене". Наложи се жребеца да бъде върнат в института и опериран от проф. Краутланов при примитивни условия. След това беше хранен 40 дни с течни храни в маркуч през ноздрите, докато започна да се храни нормално. В гр. Гълъбово, друго протеже на бай Стойно, допусна нараняване краката на един от жребци.

Обиколката започнахме от гара Цар Аспарухово, през Столил войвода, Кортен, Твърдица, Елхово, Ветрен, Мъглиж, Крън и Нас-

вел баня^{кърсто}, в които повечето жребци бяха магарешки. Навсякъде сигналната система на бай Стойно действуваше добре. ~~Навсякъде~~ ни посреща с обилни гощавки и дамаджаните на бай Стойно започнаха да се пълнят ~~само~~ с хубава ракия. След като се прехвърлихме в Чирпанският район, бай Стойно прекали. В село Медово, сле богата гощавка и пиене, той започна да ме убеждава да останем в това село още един ден, под претекс че конят "Гемул" бил уморен.

Наложи се да водим сериозен разговор и продължихме през селата: Верен, Братя Даскалови и Оризово. Упоменавам само селата в които имахме жребци. През село Градина и гр. Първомай се прехвърлихме в Хасковският район, като след няколко дни достигнахме до Свиленград. От там през Любимец, С^ум^еоновград, Гълъбово и Трънково, точно на 24 май бяхме в с. Коларово. Там имаше традиционен селски събор. Освен на коняра, гостувахме и на бай Ди^мо Ашира, овчар в института. При пристигането ни в института двете дамаджани на бай Стойно бяха отдавна препълнени с ракия.

След два дни отново потеглихме през Раднево и Любенова ма^{хала} из станциите в Новозагорския и Ямболския райони. Отново бяхме ^в ~~в~~ ^{във} горука двете дамаджани на бай Стойно, бяха напълнени с ракия. Той беше член на ВКП, но в него нямаше нищо партийно.

Наскоро след приключване на тези обиколки, трябваше да бъда няколко дни в село Копринка, Казанлъшко, като оценител по градушките. Бяхме заедно със агронома Симеон Младенов, тогава работещ в ОНС-гр. Ст-Загора. Нощувахме в хотел на гр. Казанлък и всяка сутрин тръгвахме от там да обикаляме земеделието на селото ^в района на язовир "Г. Димитров". Селяните от този район разполагаха с малко ниви, и повечето работеха във Военната фабрика. Научавайки, че съм пиротехник, те се отнасяха с по-голямо уважение към мене, което дразнеше С. Младенов. Тази обиколка като оценител беше много полезна и поучителна.

Въпреки тези извънредни отклонения от института, аз успях да се справя добре с работата си и в останалите две развъдни секции. Например, когато приемах през 1949 година Овцевъдната секция, тя беше на последно място по изпълнение на производствените си планове, а овчарите най-недисциплинираните. Бригадира им Диню Димитров от с. Могила, беше добър чобанин, но много слаб организатор. Овчари по това време бяха: Бай Сиво от с. Колю Ганчево, Димо Аширов от с. Коларово, Диню Балабанов и Добри Тенев от с. Могила, Иван Каражманъков/партизан и Иван Андреев от с. Грудево. За кратко време спечелих доверието им и от последни на "Първомайското съревнуване", бяха втори на "Деветосептемврийското" такова. Направих и някои административни промени, като за бригадир поставих новоназначен овчар от с. Малко Кадиево. Приех и новите овчари: Дичо Петров от с. Грудево, Стойно Желев-живеещ в института, Иван Червенков и бай Нейко от с. Сърнево. Всички овчари живееха в института.

През месец юни 1950 година, със заповед на М-во на земеделието 35 конски жребци ~~бяха~~ преместени в ДЗС "Тунджа", Ямболско, а останалите ~~попусти~~ такива в ДЗС "Голямо конаре", Пловдивско. Магарешките жребци се преместваха в ДЗС "Любенова махала", Новозагорско, но до изграждане на ~~новите~~ ^{исходните} обори ~~там~~, временно оставаха при нас в института. Аз следващо да организирам преместването им. След като се завърнаха от станциите, жребците в колона яздени от конярите през селата Сърнево, Даскал Атанасово, Любенова махала, Еленово, Генерал Извово успешно ги предадохме в ДЗС "Тунджа". Разстоянието от 65 километра преодоляхме за един ден с една почивка и хранене на жребците. Аз ги придвижих с камион, другите жребци, придвижени само от бригадира по същия начин, бяха предвижени до ДЗС "Голямо Конаре".

Голямата ми заетост не ме освобождаваше от участие в организираните бригади, за които вече споменах. Имам съхранени няколко снимки от участията ми в тях. На една сме с птицевъдите Т.Илиев и Д.Йорданов, а на друга с лаборантките Златка и Атанаска.

През лятото имах ангажименти и със студентите-зоотехници, които бяха на стаж в института. Между тях имаше доста момичета - софиянки, случайно попаднали в зоотехниката. Често колегите им устрояваха обидни шеги при "доенето" на млечните вкаранни между овцете и други подобни. Наложи се да наказвам техника П.Симеонов, участник в тези обидни сцени.

Първите години от създаването на зоотехническия факултет прекъснати по-късно в "Зоотехник", често ^{бързо} случайно попадаха на младежи нямали никакво влечение към животновъдството. Независимо от това, от този първи випуск и следващите израстващи у нас доста известни специалисти - животновъди като: Кирил Арменков, Атанас Тосев, Светослав Райчев, Станчо Беремски, Иван Танев, Андрей Андреев, Цонко Цонков, Аврам Пинкас, Алеко Алексиев, Славчо Петров и други. С тях по време на стажуването им в института, имам съхранени няколко снимки.

Едва в края на юли успях да ползвам полагащият ми се домашен отпуск, тъй като месец ~~август~~ и за трите ми развъдни секции, които ръководех беше "мъртвав" сезон. Тънко по това време, като последна година студент беше в Стара Загора. С него решихме да излезем и посетиме из Балкана. Купих си нова туристическа раница и снабдени с достатъчно хранителни продукти, на 2 август през гр.Казанлък и с.Крън навлязохме в планината. До към 19,30 часа бяхме на хижа Бузлуджа, където ношувахме. След като сутринта разглеждахме историческите места, посетихме по билото и към 12 часа бяхме до Руският паметник и

и гробище, като не се изкачихме на връх Св. Никола. До шосето за гр. Габрово обядвахме и почивахме и към 14 часа потеглихме за хижа "Узана". На "Шадарваните" направихме по-дълга почивка и едва към 18 часа потеглихме през гората. Навлизайки в нея, загубихме маркировката по дърветата и доста се лутахме до смърчаване. Тогава дочухме лай на кучета и тръгнахме в нея посока. Скоро забелязахме запален огън и до него заградена с ограда поляна, с овце в нея. Посрещнаха ни двама овчари от село Шейново. От тях разбрахме, че доста сме се отклонили на юго-запад от пътеката за хижа "Узана". Награждани, че работят в областта на животновъдството, те станаха по-интимни с нас. Даже ни дадоха две черги за завивки. Не бяхме заспали край огъня, когато кучатата залаяха тревожно. Овчарите ни обясниха, че е дошла мечката, която често ги посещавала вечер, защото ѝ подхвърляли храна. Единия овчар с запалена главня в ръка, отиде да я прогони. Ние с Тенко въобще не я видяхме. Заспивайки Тенко ме попита: "А бе Ножче, како бяхме останали в гората да ноузваме, какво щяхме да правим, с мечката?" Дочули го, овчарите ни обясниха, че тя не била "стръвница".

Сутринта овчарите ни изведоха до маркираният път за хижа "Узана" и скоро бяхме ~~бяхме~~ нея. Там заварихме група туристи от гр. Габрово. След една забавна вечер, на следващия ден заедно с тях потеглихме през "Равна гора" за хижа "Мазалат".

При чешмата в местността "Корита" починахме повече, а след това през "Синята локва" към 18 часа бяхме на хиката. Там сварихме няколко туристи от гр. Севлиево. Вечерта всички прекарахме заедно край запален голем огън, на билото източно от хиката. Най-оригинален и забавен беше габровецът Недъо "Чепът". Всеки от нас следващо да изпълни по нещо. Аз изпях фронтовашката песен "О мой роден край", а Тенко декламира стихове от

Христо Смирненски. Един севлиевец постоенно поддържаше огън с децата си, за да го виждала съпругата му от Сивлиево. Тенко кръстю този човек "Миклухо Маклай".

На следващия ден, заедно с Габровци, през "Пеещите канари" под "Големият Кадемлия" и "Смесището", до 17 часа бяхме на хижата "Тъжа". Недълъкото време кръсти хижата "Мете-се-то", защото построиката ѝ наподобява на такава. Хижата се стопанисваше от с. Острец, община Априлци. Домакина ни посрещна с билков чай, а вечерта ни сготви фасул чорба, срещу скромно заплащане. Бяхме само с габровците, но прекарахме една забавна вечер. Нощувахме на наровете срещу 50 лева на човек, като се има предвид че един билет за кино, тогава струваше 100 лева.

На следващия ден, отново заедно потеглихме за връх "Ботев".

Почивахме само на "Момина пизда", която габровци не знаеха.

Към 13 часа бяхме на пирамидата на върха, откъдето се полюбувахме на панорамата. След това отидохме на наблюдателницата, където направихме добра почивка, посрещнати от пазача. След това се разходихме до "Пряспата", но Тенко не идва с нас. Вечерта прекарахме много приятно, заедно с пазачите. Нали ми бяха стари познати, още от 1947 година.

На следващия ден през "Пряспата" и стръмната пътека на юг се съмкнахме на хижа "Рай". Там заварихме група студенти от гр. Пловдив. Прекарахме заедно с тях и габровци, един приятен след обед и много забавна вечер. Недю Чепът изпълни няколко нови свои изпълнения. С него въобще не можеше да се скучава.

На сутринта, преди да потеглим си разменихме адресите. Габровци тръгваха през "Паниците" за гр. Калофер и от там с влака за Габрово, а ние заедно със студентите покрай "Джендема" за карловската хижа "Васил Левски". Аз щях да съм водача. За два часа, през "Кръстовището" достигнахме хижата. Ние

с Тенко бяхме почти превършили храната си и затова ни гощаваха студентите. Сутринта закусихме със останалите ни малко ювки, след което заедно със студентите потеглихме за Карлово.

Там пристигнахме към обяд. Студентите отидоха на гарата, а ние, съгласно предварителната ни уговорка ~~в~~ Марин Камбуров.

Той не знаеше само точния ден на пристигането ни. Сварихме го в къщи, но близките му ~~вършеха~~ на харманя, източно от града. Леля му тъкмо беше извадила приготвената месеница за харманджийте. Доста гладни, ние изядохме почти половината от нея.

Наложи се Лелята да пригответа нова месеница. Въпреки настояванията на Марин да останем и нощуваме в Карлово, ние с Тенко с влака в 16 часа до вечерта се завърнахме в Стара Загора.

Наскоро след това ми се наложи да прекъсна отпуската си и се върна на работа. Поради засушаването и липса на паша се налагаше подхранване на овцете с концентриран фураж, защото от 1 септември започваща случната кампания/заплоддането им/.

От В. Кабаков ~~обаче~~ разбрах, че при ношната им паша, често ги пускат да пасат в люцерновите блокове на института. Ако почнеме да ги подхранваме с по 150 грама дневно царевична ярма и ги пасат в люцерните, се получаваше натравяне/чиликримя/, както ми обясни П. Минев. Затова се наложи да проведем с овчарите съвещание и им обясним това. Те ни обещаха, че няма да пушат овцете нощем в люцерните. Но няколко дни след като почнахме да ги храним със царевицата, ~~вр~~ Бай Сивовото стадо се надуха десетина овце. Въпреки, че пробивахме търбухите им с троакар за изпускане обилните газове, умряха две и няколко принудително заклахме, за да се оползоват от месото им. ~~Нез~~ всички заклани овце са имаха зелена люцерна.

По това време, ние с Кабаков вече живеехме на втория етаж, в стария двуетажен блок източно от гостните, в квартир

от една стая и малко антре с мивка.

Задно с Кабаков решихме, като използваме и полските пазачи да проведем нощна проверка на овчарите. Преди това, заключихме полските пазачи Тотю и Георги в една стая на Бекярско то жилище, за да не могат да предупредят овчарите, за готовната от нас хайка. В 1,30 часа през нощта, освободихме пазачите и заедно с тях, скрити наблюдавахме как овчарите изкарват овцете на нощна паша. Едва след около час започнахме проверката си от двета блока люцерна, разположени западно от шосето за с. Малко Кадиево, близо до района на летището. Близо до с. М. Кадиево, до шосето поставихме в засада пазача бай Георги, а в мерата източно от шосето другият пазач бай Тотю. След това ние с Кабаков започнахме проверката от най-северния блок, западно от разклона. Кабаков и пазачите бяха въоръжени с картелини, а само аз с хубава сопа. Беше тъмна безлунна нощ. Кабаков остана в засада до сливовите дървета между блоковете, след като проверихме първия блок и не открихме нищо. Аз продължих сам да проверявам вторият блок. Риска за мен беше най-голям, защото нарушителите можеха да бъдат и ов pari от с. Колю Ганчево, а те имаха при стадата си добре обучени кучета. Движех се диагонално и почти безшумно из квадратният блок от 200 декара.

При евентуално стълкновение с овчари, разчитах на добрата си физическа подготовка и бегови качества. Бях близо до юго-източният край на блока, когато в тъмнината забелязах силуетите на овце. Знаех добре, че овчарите и кучетата им стоят някъде извън стадото, но точно къде в тъмното не ги виждах. Бавно на влязох в стадото, като овцете продължаваха спокойно да пасат.

Почти достигнах края на стадото, взирайки се в тъмнината, когато ^{всич} тихия разговор между седналите наблизо двама овчари.

Докато обмислях по-нататъшните си действия, дочух единият чо-

банин да подвиква на двете кучета, чийто силуети забелязах встриани от стадото. Вероятно миризмата на овцете им беше попрчила да ме подушат. Не знам защо, овцете не се уплашиха от непознатия за тях човек. Приближих се още до овчарите, но те не ме усетиха и продължаваха тихо да си разговарят. Тогава с гласа за отбрана тояга извиках високо: "Добър вечер другарчета! Какво правите с овцете в люцерната?" Изненадани, те скочиха встриани от мен и изчакаха полугласно никакви сигнали към овцете. Те като подплашени се раздвишиха и вкупом се втурнаха в посока на юго-запад от летището, заедно с кучетата. В същото време видях силуетите на овчарите да бягат в юго-източна посока. Веднага хукнах след тях, спазвайки известна дистанция, като им извиках: "Спрете, хвърлете тоягите и седнете на земята!"

Няма да можете да ми избягате." Те обаче продължиха да бягат и след като достигнаха края на блока се разделиха. Единият хукна на север, където беше в засада Кабаков, а другия на юг по шосето за с. М. Кадиево, където беше в засада бай Георги. Аз тръгнах след втория, решил да го гоня докато се умори или попадне на засадата на бай Георги. След няколко минути надбягване се чуха виковете на Кабаков: "Стой, стой, ще стрелям?" След това последва единичен изстрел. Уплашен от това, гоненият от мен овчарин се вмъкна в канавката на шосето, хвърли си тояга, вдигна ръце и седна. След това извика уплашен: "Предавам се, не стреляй?". Наредих му да излезе на шосето и седне с виднати ръце. Скоро дойде при нас бай Георги с пушката. Оставил го да пази овчарина, а аз тръгнах по шосето към Кабаков подвиквайки му, докато го открия. Сварих го с легналия до него на земята друг овчарин. Не виждайки добре в тъмнината го попитах: "А бе Въчо, да не си го убил?". Успокой ме, че стрелял във въздуха. След това отведохме и втория овчарин при бай Георги.

орги. Извикахме и бай Тотю и отведохме заловените овчари в нашата канцелария. Взехме им паспортите и оставихме бай Тотю да ги пази. Ние тримата отидохме в местността "Дуралия", южно от стопанският двор, където беше третият люцернов блок на института. Кабаков остана да пази от северната страна, а бай Георги изпратихме от юната, към с. М. Кадиево. Беше вече към 4 часа, но още много тъмно. Аз отново тръгнах диагонално през блока. Доста навътре в него, отново попаднах на стадо овце. Навлизайки в стадото видях прав овчарина да дреме ~~надпрян~~ на тоягата си. Познах го, че е нашият бай Сиво. Побутнах го и то уплашено ми извика: "Що щаш по това време тука?" Бързо му наредих безшумно да изтегли стадото на изток в рядката гора, за да избегне засадите ни. Изчаках известно време, върнах се при Кабаков и му казах, че няма нищо в блока. Извикахме и бай Георги и се върнахме в института.

След като се разсъмна, заедно с бай Георги и един от заловените овчари отидохме да търсим стадото им. Открихме го ~~южно~~ от летището под едно голямо дърво, заедно с двете кучета. Последните, лаейки се нахвърлиха по нас, но овчаря ги осмири. Отдохме ги в мерата, близо до института и оставихме бай Георги и овчаря да ги пазят. По това време нашите овчари със стадата си, както и бай Сиво се завърнаха от нощната паша.

Заловените овчари от с. Колю Ганчево бяха солидно глобени от директора и след това освободени със стадата си.

Изложих подробно този случай, защото от него направих няколко поучителни извода:

1.- Всеки стопанин пази своята собственост, но винаги е готов да ползва или ограбва чуждата такава.

2.- Макар и вече 26 годишен, считайки се с опит в живота се изложих на неоправдан с нищо риск.

3.- Противно на разбиранията ^{си} прикрих нарушенето на ста-
рия овчар бай Сиво. Той обаче до пенсионирането си беше най-
дисциплинираният овчарин, като с никого не сподели случилото
се между нас двамата. Той беше беден човек и вероятно щеше
да бъде уволнен.

Целият месец септември, ми се налагаше да работя и в не-
делните дни. В Овцевъдна секция провеждахме споменатата ве-
че "случна кампания", а в Птицевъдна секция отбора на ярките
и формиране на основните стада за следващата година. В двете
секции моята работа беше под постоянният контрол на специали-
стите П. Минев и Ив. Табаков. С останалите 25 магарешки жребци
се занимавах само извън работното време, разчитайки на брига-
дира Стоино Стефанов.

По същото време влязох в ненужен конфликт с моята майка.
Един неделен ден си бях отишел в града. След като ходих на
баня, останах да обдвам в къщи, проеци да си тръгна за институ-
та. По време на обяд, майка ми започна с мене сериозен раз-
говор. Темата беше, какво мисля по бъдещата си женидба, защото
съм вече на 26 години. Отговорих й, че задачата ми е да се
стабилизират в професията си. След 1 до 2 години ще решава
този пролем. Тогава тя започна да ме агитира за осиновената
дъщеря на Пърлипетелови, живеещи на ул. Богомил". Казах й, че
ще я имам предвид в бъдеще. Когато обаче ми съобщих, че разго-
варяла с родителите на момичето, не се овладях. Прекратих обя-
да си и заявих на майка си, че не съм ѝ докарал още до положе-
нието, тя да ме жени. Станах от масата, казах и довиждане и
повече от 6 месеца не стъпих в нашият дом. След това тя повече
никога не ми проговори на тази тема. Баща ми също, защото счи-
таше, че това си е мой личен проблем.

Въпреки голямата си служебна заетост, със асистентката Сл.

Славова близо 15 дни, предимно вечер подготвяхме художествено то оформяне/диаграми, таблици, надписи и други/ за щандовете на института за животновъдната изложба на Старозагорският панир в края на септември.

Като награда, на 30 септември на самият панаир, получих по-викателна на следващият ден в 8 часа сутринта да се явя в конно-артилерийския полк-гр. Ямбол. Трябаше през нощта да пътувам заедно с около ~~половина~~ 200 души запасни офицери, повечето от които бяха участвали във войната. Бяхме сериозно разревожени, поради съществуващата тогава "Студена война".

От Ямбол с камиони ни извозиха в село Веселиново. На следващия ден пристигнаха и мобилизираните нисши чинове. Като пиротехник, аз бях назначен за началник артилерийското снабдяване на конен артилерийски полк/АС/. С придаленият ми състав от запасници и военни камиони, получих от военните складове на "Червенния байр" край гр. Ямбол, цялото въоръжение на мобилизирания полк: оръдия, карабини, пистолети и боеприпаса за тях, които настанихме във временен полеви склад.

Във Веселиново срещнах и Тенко, мобилизиран като лекар, но в друг полк.

В нашият полк, за ветеринарен лекар беше мобилизиран д-р Павлов, работещ във Ветеринарната лечебница-гр. Ямбол. Беше от с. Дълбоки и се познаваше с баща ми.

Беше сформирана цяла дивизия, която в три дневен срок трябваше да заеме отбранителни позиции по южните склонове на Котленският балкан. Условно се приемаше, че турската армия е преминала границата и временно е задържана от границите и редом на наши военни части.

В състава на моето АС имах на подчинение двама лейтенанти, един старшина и около взвод воиници-лаборатористи.

Потеглихме на третият ден в 21 часа, като нашето АС следваше да се движи с камионите след полка. При потеглянето д-р Павлов ме помоли да го вземем с камионите, за да не яздел цялнощ. Приех, но из~~м~~лупих, като~~е~~захих да язда неговият кон. Пренахме през "Зимница", "Петолъчката", а след това по шосето за гр. Котел. Преди с. Аврамово се отклонихме на изток по Сунгуларската долина. На разсъмване, полка се установи на лагер в ръдка дъбова гора между селата Чубра и Славянци, където е бил стар учебен военен лагер. С един от моите ~~кам~~иони обиколих околностите и разположих склада си с боеприпасите, като добре ги маскирахме. Командира на полка по-късно, изказа задоволство си, почертавайки че се чувствува опита ми от фронта. Конет на полка бяха на коневръзи под големите дъбови дървета, а ордията замаскирани по батареи покрай гората. Личният им състав беше близо до тях по палатки, прикрити под дърветата.

Още на следващия ден започнаха учебните и бойни занятия продължили повече от двадесет дни. В лагера през деня оставаха само охраната, ние с д-р Павлов и медицинския лекар д-р Клисуров от гр. Карнобат. Често с нас оставаше и зам. командира на полка по политическата част - Вълчан Иванов. Беше бивш партизанин, председател на ТКЗС в с. Българене, Старозагорско и познат на баща ми. Доста от запасните офицери в полка бяха от Стара Загора, като някои от тях познавах. Имаше ~~и~~ от тях зам. командири по политическата част на отделните батареи, макар като войници да са били редници. Такива бяха: Вълко Марков - зам. председател на ОНС-гр. Стара Загора; Радко Илиев - парторт към ОК на БКП; Петко Каруцин и Христозов - работещи към профсъюзите и други.

Вълчан Иванов ми предложи като агроном, докато полка е на занятия, заедно да обиколим селата в Сунгуларската долина,

известни с кооперативните си стопанства от преди 9.IX.1944 г.

Повечето от тях имаха финансово стабилни кредитни кооперации и стари големи винарски изби. При обиколките ни, често ни предружаваше д-р Клисурин. Почти 80 на сто от земите на тези села бяха засадени с лозя и то със "Сунгуларски мискат". Най-напред посетихме селата Сунгуларе и Грозден, където ТКЗС-тата бяха най-стабилни и богати. След това ги посещавахме повторно, за да се запознаем по-отблизо с опита им.

В всяко село най-напред посещавахме кмета в общината, който най-подробно ни информираше за селото си. След това посещавахме кредитната кооперация, ТКЗС-то и накрая Винарската изба, ако имаха такава. За мен беше всичко интересно и аз си водех доста подробни бележки. Като пълен въздържател обаче, във винарските изби не участвувах в дегустацията на произвежданите вина, които често ни се предлагаха. Затова бях сериозно критикуван от бай Вълчан. Трябвало само да вдигам чашата и отпивам по-малко, за да не обиждам домакините, а само той щял да се признася за качествата на вината им. При следващите посещения във винарските изби, бай Вълчан и д-р Клисурин доста често се понапиваха. На връщане, качени на конете, движейки се из лозята ми принуждаваха и да им пея. Веднаж, връщайки се от винарската изба в с. Терзийско, пеейки на сърбналите ми приятели, не съм забелязал, кога д-р Клисурин паднал от коня си. Намерихме го паднал и спящ до лозите. След този случай, винаги на връщане го поставяхме начело на колоната ни, а аз бях последен. Вечер черпехме от пълните си манерки с вино, завърналите от занятия офицери. Те ни предлагаха да водим с нас и свръзките си, за да можем да донасяме повече пълни с вино манерки.

Към краят на престоят ни, командира на полка разбрали за нашите похождения, ги забрани и нареди да ходим и ние на занятия.

Наложи ми се да му искам разрешения, за да посетя дошлият си за няколко дни в родното си село Терзийско, мой състудент^и кандитат "мамаджия" Драган Димитров.

В края на военните учения, бяха проведени бойни стрелби с бойни снаряди на полигона край с. Аврамово. Полка беше въоръжен с немските гаубици 10,5 см, Д/28. При подготовката на стрелбите, ние от АС имахме доста работа. На стрелбите резултатите бяха отлични, което изненада офицерите на действителна служба. Повечето от запасняците бяха участвали във войната с тези немски оръдия и имаха добър опит. Към всяка от батареите имаше представител от нашето АС, който следеше за получените "неразриви". След стрелбите, ходихме с тротилови шашки да ги взривяваме, понеже бяха опасни за обезвреждане.

След стрелбите, в началото на ноември започнахме да се изтеглим, като на "Петолъчката" беше проведен голем военен парад с участие на всички части от дивизията. След парада, нашият полк се завърна във Веселиново, където се демобилизира. Ние от АС-то, трябваше за два дни да приемем всичкото оръжие, почистено и смазано и заедно с останалите боеприпаси да ги предадем в складовете на "Червеният баир" край гр. Ямбол. Имах приятности с Вълко Марков, опитал се да ни предаде пистолета си непочистен. Наложи се намесата на Вълчан Иванов.

От този военен запас и нощуване в палатки, синузитите ми се възпалиха. След завръщането ми в института, с разрешение на директора 15 дни с превоз ходих на нагревки в болницата. За това ми съдействуваха лекарите д-р Стефан Койчев и д-р Георги Кабакчиев.

По време на отсъствието ми, В. Кабаков беше заминал на специализация по говедовъдство за три месеца в Чехословакия. През това време бях сам в квартирата. Дошлият преди това на

на стаж Яко Кацаров бил командирован за няколко месеца в Северна България. Към края на декември се завърна, но живееше в друга квартира със стажанта ¹⁴ Димитър Щерев, и Христо Кръстанов.

Последният дойде за кратко при нас и замина да стажува в института-гр. Костинброд, защото бил от гр. Пирдоп и имал намерение да работи след това в този институт. Да завръщането на Кабаков, аз поддържах връзки само с Яко Кацаров.

По същото време бяха получени в института 40 зайкини-майки от породите: Чинчила, Белгийски великан, Ангорски и Виенски бял. Настанихме ги в широкото помещение северно от административната сграда, използвана преди това за провеждане на събранията в института. Зайците отглеждахме в двуетажни клетки, като за тях се грижише Тана Трайкова. Табаков не се интересуваше много от тях и аз често трябваше да ги посещавам. С тях се занимавах до преместването им от института през 1954 година.

През януари 1951 година, при нас се проведе последният отчетен научен съвет съвместно на двата института. Отново присъствуваха всички известни специалисти по животновъдство в страната. Беше изминало много малко време от издаването на заповед № 669 от 15 юни 1950 година, за да бъде отчетено нещо по изпълнението ѝ. Повечето изказвания бяха свързани по ускоряване строителството на института по животновъдство в Костинброд.

Към края на януари В. Кабаков се завърна от специализацията си в Чехословакия. Беше недоволен, защото нищо ново не можал да научи в областта на говедовъдството. Донесе обаче много хубав радиоапарат "Тесла", на който всяка вечер слушахме до късно музика от цяла Европа.

Преди да замине Кабаков бил избран за секретар на ППО

на БКП и сега веднага пое задълженията си, като такъв.

През декември на годишното събрание на профорганизацията в института бях избран за секретар на профкомитета. Председател беше сарача Стойчо Петмезов и на практика аз поех ръководството на профорганизацията.

От лятото на 1950 година, Тенко ме запозна с приятеля си Андон Атанасов, работещ в МВР-гр.Ст-Загора. Произхождаше от семейство на преселници-тракийци. Неговият брат Ламбо Атанасов, като секретар на РМС- Ст-Загора, през 1942 година е осъден и обесен в Старозагорският затвор. С Андон станахме приятели и често се срещахме. След завръщането ми от запаса, сварих Андон натоварен от МВР да отговаря за нашият институт. На няколко пъти ми пописка информационни справки за дейността и поведението на старите специалисти в института. Въпреки, че влизах в противоречие с разбиранятията си за една такава дейност, не можах да му откажа. Той ме осведоми, че от две години имали друг информатор от института. Той обаче постоянно и много целенасочено злепоставял: Андон Геров, Иван Табаков и Петър Минев, като "народни врагове". Това налагало да получат информация от човек, който познава добре работата на тези специалисти.

Като негов приятел, той решил да се обърне към мене. Той ми обясни, че от МВР-СТ-Загора ми имат голямо доверие още от есента на 1944 година, когато с голем риск за себе си съм им осигурил боеприпаси от 2-ро Огнестрелно отделение-гр. Карлово.

Съгласих се, като пожелах да разбера, кой им е постоянният информатор. Той отказа да ми го съобщи. Наскоро след това научих, че е директора Койчо Иванов.

При лъченето на пилетата през пролетта на 1951 година Табаков ми гласува още по-голямо доверие. Често обаче ме критикуваше, че отделям повече време за овцевъдството. ВК. Ива-

нов, като директор все по-рядко идваше в птицевъдна секция и то във връзка с опита си по хранене на малките пилета с участие на чесновия лук в хранителните им смески. След женидбата си за Минка, той рязко влоши и отношенията си с Кабаков, макар да беше секретар на ППО на БКП. След приключване на този опит, К.Иванов почти престана да идва в птицефермата. Не ни се доверяваше много и на нас с Табаков. Постепенно, като Директор се откъсна и от останалите специалисти, като се стараеше да поддържа близки връзки само с ръководителите на ОК на БКП-гр.Стара Загора, стремейки да изолира партийният секретар в института. Такова беше и отношението му към ръководството на профорганизацията и обикновенните служители и работници. Макар да живееше в хубав апартамент, той извади Андон Геров ~~от~~ апартамента в който живееше, намиращ се под гостните в института и се настани със съпругата си в него. На общи събрания в института и при други подобни случаи произнашаше пламенни демагогски речи, които отблъскваха хората. Така постепенно се изолира от целия институтски колектив, което се отразяваше през следващите години на развитието на института.

През месеците февруари и март отношенията директор и секретар на ППО на БКП, още повече се влошиха. На редовните ни съботни сбирки-съвещания при директора, често влизаха в остро спорове, ~~при~~ при незначителни поводи. Тези отношения ста наха непоносими за В.Кабаков и изненадващо за мен В.Кабаков ^{той} реши да напусне института. В края на март се премести в Опитната база по животновъдство към ДЗС "Кабиюк" край гр.Шумен.

Така се разделих с един от най-добрите си приятели и колега в института. На раздяла си разменихме по една снимка за спомен, пощенски формат, която съхранявам и до сега.

Балансирайки между П.Минев и Ив.Табаков, през пролетта

и лятото на 1951 година успешно се справях с работата в Овцевъдна и Птицевъдна секции. От това време имам съхранени снимки направени с колективите на двете секции.

През есента на 1950 година в овцевъдна секция отглеждахме три хубави кученца, кърстени от техника П. Симеонов с имената: Панчо, Стено и Златка. Аз много обичах при посещенията си в овчарниците да се занимавам с тях. Те бяха много добри пазачи на овцефермата. Външни хора допускаха само, ако ги придружавахме ние с П. Минев или някой от овчарите. Веднаж, връщайки се от града, градинар Иван Мечкаров минал през овчарниците и кучетата го нападат. С помощта на овчарите едва се извърква от тях. Засегнат, насърто след това им подхвърля мясо с отрова. От нея оцеля само Златка, доживяла след това над 10 години.

От снимките с овчарите сега възпроизвеждам не само името, но и тяхните желания и стремежи. Например Д. Димитров мечтаеше да стане търговец на овце, Лио Петров да изучи децата си, а бай Нейко да свири по радиото с кавала си. През свободното си време често си организира забавни закачки и забавления. Веднаж ги сварих, край бай Нейко, който старателно надуваше кавала си, а те пазеха пълна тишина. Дадоха ми знак и аз да пазя тишина, защото бай Нейко свирел по радио Ст. Загоря. Едва тогава видях, че кракът му е обвързан с дълъг тел, другият край на който беше свързан с близкият телефонен стълб.

Сега с умиление си спомням за този честен и работлив човек. Бай Сиво, пък беше признат от всички за най-добър чобанин.

Заради грубото отношение към тях, бяха кръстили бригадир ^{ен} Драго, с името на Сталин.

Имам направена снимка заедно с коч № 3439, от който бяха настригали рекордната за тогава вълна от 8,300 килограма. На снимката с птицевъдите от 1951 година сме: а/-клек-

нали - Тинко Константинов, Димитър Йорданов, Жерко Михнев и Стоян Колев/последните двама бяха от с. Съдиево, Новозагорско/ и б/- прави-Иван Делчев и съпругата му Дина, Стефан Ножчев, Трайко Петров/бригадир/ и съпругата му Тана, Иван Табаков, Бълка и съпруга ѝ Иван Пенев. От снимката липсват само Теню Илиев и Съби Димитров. Имам друга снимка, на която сме само с Т.Илиев и Дим.Йорданов.

След като В.Кабаков ме напусна, се преместих да живея в един празен апартамент на вторият етаж в "Белият дом". При мен дойде и Яко Кацаров. Чрез него в града се свързахме със стажант-зъболекарите от неговият край: Вакарелов и Перфанов.

Бяха учили заедно в гиназията на гр.Панагюрище.

Кацаров, като Кабаков заекваше слабо, но пееше много добре. С него често си припявахме наши и руски песни, особено ~~съпътствани~~ сутрин след събуждане. Изпълнявахме често и хумористични песни и такива с църковни мотиви/литургии/. Вечер си лягахме повече с приспивни песни. Често аз акомпанирах с мандолината.

Нашият апартамент, отново стана като младежки клуб в института, предизвикало недоволството на живеещите в останалите апартаменти в "Белият дом". Затова се принудихме да ограничим сбирките си до 22 часа.

В края на април 1951 година, в института се завърна Христо Кръстанов. След като взема държавният си изпит в института по животновъдство ~~у Костинбург~~, отказват да го назначат и той идва в нашият институт. Назначиха го завеждащ Говедовъдната секция.

При нас с Кацаров дойде да живее едва през лятото, когато ни преместиха на 1-ия етаж в същия блок.

При отчитане на Първомайското съревнуване, моите Птице въдна и Овцевъдна секции бяха на първите две места. Това беше много добър атестат за мене.

При създадените ТКЗС в близките села до института започнаха да се изграждат животновъдни и птицевъдни ферми. Специалистите от института им помагаха при отбирането на стадата от животни и птици, проектирането и изграждане на сградите, а така също и ~~заправилното~~ отглеждане на животните. Превеждаха се и курсове за подготовката на гледачите.

През април 1951 година Иван Табаков започна да води книга-дневник за оказаната помощ на птицефермите в ДЗС и ТКЗС.

След напушкането на Табаков, аз продължих да я водя до пенсионирането си през ноември 1989 година. Първото записване в нея прави след посещението си в ТКЗС на селата: Памукчии, Бъдеще и Сърнево. Тогава се решава в тях да се създават кокоши стада с по 300 броя ~~птици~~. Пилетата за тях бяха излюпени и отгледани при нас, с гледачи от тези села. След като станаха на 40 дни, бяха ~~до~~ отгледани в новопостроените пилчарници в посочените села. Отначало Табаков ги посещава сам, понякога заедно с К. Иванов, видно от този дневник. През лятото разширява тази дейност и в селата: Маджерито, Загоре, Стрелец, Малко Тръново и други. Някои ~~през~~ следващи ~~та~~ години изоставя. Отначало рядко ме водеше със себе си, но от есента на 1951 година редовно го придржавах. Това е видно от книгата-дневник.

П. Минев през месец май, също започна да ме води със себе си, по селата при бонитировката вълната на овцете преди стригбата им. В ТКЗС-тата на гр. Чирпан и селата: Оризово, Мирово и Опълченец престояхме цяла седмица. След това няколко дни бяхме в селата: Пшеничево, Сърнево и Цар Аспарухово. Това дразнеше Ив. Табаков, който упорито се стремеше да ме направи птице-въд. Споменах вече, че и аз самият не бях решил за себе си свой проблем.

Като стабилни ёргени, двамата с Кацаров от есента на ~~1951~~ ¹⁹⁵⁴ година

1951 година определено започнахме да търсим контакти с момичета в града. През лятото, с групите стажанти от Зоотехническият факултет-София и Агрономическия факултет-Пловдив имаше доста хубави момичета. Въпреки създадените доста близки връзки с тях, не одобрих нито една момичка. Поведението ми напомняше думите на баба ми Руска, че "старите" ергени "захитряват" и трудно се женят. Често тримата с Кацаров и Кърстанов водехме разговори на тази тема. Стараех се обаче да не се впаничавам за да не сгреша в избора си.

На 12 юли/Петровден/ Иван Я. Табаков предложи за пръв път да обявим този ден и го чествуваме, като "Денят на птицевъда." Свързвахме го с народният обичай да се колят за пръв път на този ден млади птици - "petrovski pileta". Колеха се предимно млади угоени петлета. Считаше се "греховно" клането на млади ярки, бъдещи носачки.

Подбрахме няколко по-добре охранени петлета, заклахме ги и ги предадохме очистени на бай Пеню -готвача да ни ги приготви. Вечерта в канцелариата се събрахме всичките тогава 12 души-птицевъди. Въпреки че го поканихме, К. Иванов не дойде.

Ив. Табаков откри празника с няколко думи, като обясни защо именно на този ден следва да се празнува "Денят на птицевъдъ

Изказа и убедеността си в бъдещето развитие на птицевъдството, не само у нас, но и в света. След това ни призова да се нахраним, почерпим и повеселим, пожелавайки ни да сме живи и здрави, за да празнуваме този ден всяка година. Музика нямахме, но Иван Пенев свири с един гребен и залепена на него хартия, а Теню Илиев игра кючек. Веселието приключи някъде към 23 часа, ~~зато~~. Тогава, аз не бях много убеден, че сме поставили началото на една постоянна традиция в шашата птицевъдна секция/ферма/.

От тази година финансовото състояние на семейството ни значително се подобри. Баща ми започна работа като инспектор към отдел "Търговия" към ОВР-гр. Ст-Загора. Брат ми, като офицер към Строителни войски вече не се нуждаеше от помощта на родителите ми. Само поради честото му местене по различни строителни обекти, понякога се налагаше съпругата и детето му да живеят известно време в нашият дом. Тогава, за често ги снабдявах с мляко и млечни продукти и яйца от института. Нали още съществуваше купонната система? От юни 1951 г имам съхранена снимка, на която сме заедно с моята майка и малката Анелика. Тогава разполагах със служебен фотоапарат "Контакс". Бях натоварен от М-во на земеделието да направя снимки на хубави наши магарета, във връзка износа им за Австрия.

От 25 юли до 20 август бях в домашен отпуск. С Тенко, когто беше вече стажант-лекар в Старозагорската болница, решихме и тази година да излезем из Балкана. Писах писмо до Недю Чепът, с предложение да се срещнем на 1 август на хижа "Бузлуджа". Същият ден с Тенко потеглихме от Стара Загора и до вечерта бяхме на хижата. Там сварихме Недъо с група "габровци". Наложи се, поради тържествата да спим на открито в гората, заедно с тях. На следващия ден през връх "Св. Никола" към 17 часа бяхме на хижа "Узана". Тенко постоянно недоволничеше, че рядко сме почивали. Нощувахме в хижата, като с "габровци" въобще не скучахме. На сутринта потеглихме през "Равна гора" за хижа "Мазалат". Гората беше поразена от опустошителна градушка.

При почивката ни на "Корита", дошли те каракачани и се оплакаха, че имат убити овце от градушката. Предупредиха ни да с предвижим по-бързо до хижата, защото след обед пак щяло да валат вълреки, че небето е напълно ясно. Познавали по това, че от сутринта мъдите им се запарвали. Имаше логика в думите им,

съответствуваща на повищена влажност във въздуха. На "Корита" работеше временна лятна мандра, от която ни почерпиха по едно сварено прясно мляко. След това почти без почивки се предвижихме до хижа "Мазалат", изпреварвайки бурята и проливният дъжд.

Там нямаше туристи, но късно през нощта пристигнаха една семейна двойка, мокри "до кости". Каракачаните познаха за времето. Въпреки мъглата, на следващия ден потеглихме към 10 часа за хижа "Тъжа". Недю обяви, че нямало да вали, защото "мъдите" му били сухи. Движейки се в гъстата мъгла, често си подвиквахме и брояхме, за да не загубим някой. След "Пеещите канари", излизайки на откритото било, движейки се между хвойните, изгубихме маркировката на пътеката от поставените по на 50 метра жезни колове, боядисани ярко бяло и червено. След доста дълго "мотане" в мъглата, решихме да се установим и подгответим за нощувка. Доста бръсихме из близките хвойнови храсти сухи клонки, за да запалим огън. Аз носех малка брадвичка, а такава имаше един от габровците. На смръчаване мъглата стана студена, а бяхме на около 1700 метра височина. Въпреки запаления огън и навлечените налични дрехи, трябаше да правим гимнастики и тичаме на място, за да се топлим. Не ни помогаха и забавните шеги на Недю. Само Тенко правеше усилия да заспи, върху натрупани хвойнови клони, като постоянно мърмореше. След полунощ постепенно мъглата се разсея, и към разсъмване стана още по-студено. Включително и Тенко, всички постоянно тропахме и се боричкахме, за да не замръзнем. Тенко постоянно нещо нагъваше, защото и хапването било полезно срещу замръзването. Посрещнахме слънцето със специален ритуал, ръководен от Недю. След като ни постопли, към 8 часа потеглихме през "Гръмотевичната поляна" и "Смесището" и към 10 часа бяхме на хижа "Тъжа". Пихме по един горещ чай и настанени в нея спахме на топло до 14 ча-

са. Без Тенко, спал до вечерта, останалите посчитахме по река Тъжа. Вечерта, с останалите туристи прекарахме една забавна вечер. На следващия ден, в 7 часа потеглихме за връх "Ботев". Странувайки се от мъгла, се движехме почти без почивки. След кратка отбивка на "Момина пизда", към 12 часа бяхме на пирамидата на връх "Ботев". Времето беше прекрасно и ние се полюбувахме на панорамата северно и южно от върха. В наблюдателницата бяхме посрещнати като стари познати от Благо. Там обядвахме. Тенко легна да спи, а ние обиколихме района. Вечерта Недю ни забавлява до късно. На следващия ден, по западния склон на върха спуснахме на кръстовището северно от Карловският дюз/Равнец и по пътеката северно от "Джандема", към 13 часа бяхме на хиж "Рай". И тук пазача бай Иван ни посрещна като стари познати.

В хижата сварихме доста туристи от гр. Калофер. При записването ни в книгата на хижата, прочетох името на професорите Стефан Куманов и Никола Бонев. Последният беше първи братовчет на баща ми и за него споменавах по време на студенството ми. Бай Иван ми обясни, че пристигнали сутринта от Калофер заедно със съпругите си и щели да останат няколко дни. Съпругата на проф. Н. Бонев била от Калофер и няколко лета редовно идвали на хижата. Проф. Ст. Куманов за пръв път бил с тях.

Към 16 часа с Тенко и Недю излязохме под хижата до канарата "Кончето". Недю ми обясни правилата на алпинистите с трите опорни точки при катеренето. След това ми предложи да изкачим една около 10 метрова канара, с наклон около 80 на сто.

Приех и започнахме да се катерим, успоредно един на друг. Тенко остана на пътеката под канарата, не желаейки да участвува в нашите "дивотии". Бяхме обути с полуизтъкани гumenки, но за десетина минути изкачихме почти две трети от канарата. Тогава Тенко ми извика, да не изоставам от Недю. Погледнах нап-

долу и ми стана страшно от дълбоката пропаст към "Джендема"

Прилепих се плътно до скалата, изчаквайки да се успокоя. По това време ^{Черво} излезе над канарата и започна да ми дава напътствия, а да преодолея последните метри. Успях да ги преодолея едва след двадесетина ~~минута~~ минути. Реших повече никога да не се занимавам с алпинизъм.

Завръщайки се до хижата, заварихме професорските семейства седнали на беседката до нея. Информиран от бай Иван, проф. Н. Бонев веднага ме извика и ме представи на близките ~~си~~ като свой племенник, назовавайки ме по име и фамилия. До тогава с проф. Ст. Куманов малко се познавах. Пред тях Н. Бонев почерта, че с баща ми са връстници и до завършване на гимназията са израснали заедно. Повика и синът си, за да ме запознае с него. Беше почти на моята възраст и научен сътрудник към БАН. Разпита ме най-подробно за семейството ми и за моят досегашен живот. Проф. Ст. Куманов само слушаше. Пред Н. Бонев споменах, че на следващият ден ще гостувам в Калофер на Аврам Кириков, вуйчо на майка ми. Едва тогава проф. Ст. Куманов се на меси в разговора, като ме попита за родството ни с проф. Кирил Кириков, за който знаел че е Старозагорец. След като приключихме разговора, поканих синът на проф. Н. Бонев и го запознах с приятелите си, но той се държа много високомерно. Когато вечерта помолих Недю Чепът да поканим моя братовчед при нас той ми отговори: "Остави го, този Софийски пуйк?" Не го ли виждаш, че не е от нашата черга." Независимо от това, професорските семейства бяха с нас при забавленията ~~ни~~.

На следващия ден в 8 часа ние потеглихме за Калофер, като "Габровци" от средата на пътя щяха да се отклонят обратно за хъжа "Тъжа" и от там през с. Острец и Априлци за гр. Габрово. Професорите срешихме до близката чешма, излезли по-рано

на разходка. Поразговаряхме с тях и се разделихме, като чично ми пожела, при посещението в София да му се обаждам. По моя вина с тоя мой чично проф. Н. Бонев, по-късно академик, повече не съм се срещал. Не зная и чрез проф. Ст. Куманов дали не се е интересувал за моето развитие като специалист.

Трогателна след това беше раздялата ни с Габровците и с Недю Чепът. Въпреки обещанията ни, не можахме вече да се срещнем и скитаме заедно из Стара планина.

С Тенко се отбихме на Паниците, гдето се срещнахме с общинският ни познат и негов колега д-р Йовчо Спириданов. Той беше като лекар с група ученици от Стара Загора.

В Калофер, бай Аврам Кириков ни посрещна много добре. Като старозагорец, той отдавна се беше преселил в Калофер, където имаше дрогерия и живееше близо до музея на Христо Ботев. Имаше син, адвокат в Пазарджик и дъщеря работеща в София. След като посетихме къщата-музей на Хр. Ботев, изпратени от бай Аврам, късно след обед хванахме влака от гарата и до вечерта се прибрахме в Стара Загора. Тенко не беше доволен от този поход и се зарече повече да не идва с мене по Балкана.

До 20 август прекарах в Стара Загора. Само един ^{ден} Тенко ме покани, заедно с завърналият се от "Паниците" д-р Й. Спириданов да посетим общинският ни приятел д-р Енев в с. Хрищене. Съласих се, при положение, че се завърнем до 17 часа, за да отидам на Футболен мач. Не ми обясниха истинската цел на посещението си в това село. Предвиждах се пеш, но когато отидохме до домът на д-р Енев, той не беше в къщи. Тогава д-р Й. Спириданов ни заведе в дома на учителката, с която били заедно на лагера в "Паниците". Тя беше в къщи, но останах с впечатление, че не ни очаквала. Родителите и веднага спряха вършилата с диканите и ни устроиха богато посрещане. През цялото

време на престоят ни, аз трябващ да поддържам разговорите със бащата на селско-стопански теми, а двамата ми приятели почти мълчаха. Не знаех, че и Спирилонов е "скован" като Тенко. Двамата си приличаха доста, руснави и с очила. Ъшерята, макар и учителка се държеше като селско момиче. Родителите знаели, че д-р Й. Спирилонов е кандидат за женидба на дъщеря им, но не били го виждали. В разгара на обяд, бащата който беше до мен и от разговорите ми разбра че съм агроном, ме попита тихо, кой от ~~другата~~ ми приятели-лекари е кандидата на дъщеря му. Стана ми смешно, защото и аз не знаех. Тогава се обърнах към тях и ги поканих да обявят, кой е кандидата за женидба.

Уплашен д-р Й. Спирилонов тихо ~~се обира~~, че е той. След това разговора ни продължи доста трудно и аз често следваше да да бъда нещо като "преводач". Към 16 часа напуснахме домът на тази учителка. На връщане, по пътя доста сериозно се скарах с приятелите си, загдето не ме уведомиха за целта на посещението ни в с. Хрищене. Наскоро след това д-р Й. Спирилонов се ожени за учителката, но ние с Тенко не бяхме поканени на свадбата.

Аз само си направих извода, че на приятелите-използвачи не следва много да се доверявам.

Наскоро след това, получих писмо от Марин П. Камбуров. В него той се оправдаваше, че като председател на МАМ напълно се провалил. Допуснал да бъде "мамосан" от жена/оженил се/. Съпругата му Райна била от София и работела във Висшата партийна школа. Останали да живеят в квартирата на ул. "6-ти септември", срещу МВР-министерството. Вместо да му честитим, ние с Тенко изготвихме едно-писмо-некролог, изказвайки съболезнованията си, за провала на Председателя на "МАМ". Поставихме писмото в черен плик и му го изпратихме. Получава го Райна и то станало причина за първата "крамола" в младото семейство.

След завръщането си на работа, със съквартираните си ми се наложи да водя доста сериозен и неравностоен разговор.

Като членове на БКП се отнасяха към мене с известно пренебрежение. Поведа беше информацията получена от Кръстев, че от 1.I.1952 година ще извършат структурни промени в научните институти в страната. Всички ние вместо асистенти, ще бъдем преназначени за научни сътрудници. В нашият институт Стоян Кацев не ставал научен сътрудник по свиневъдство, Яко Кацаров си избирал вакантното място за научен сътрудник по Овцевъдство, Христо Кръстев това по Говедовъдство, а за мен оставало само Птицевъдството. Ако не съм приемел това разпределение, следвало да напусна института. Споменах вече за колебанията ми между овцевъдството и птицевъдството. Обиден им отговорих, че ще помисля преди да им дам окончателния си отговор. След това разговарях с П. Минев и Ив. Табаков по предстоящите реорганизации. Умувах известно време и рещих да остана към птицевъдството.

През тази есен, на стаж при нас дойдоха група от завършилите първи випуск зоотехници преди държавният си изпит. Между тях бяха приятеля ми Станчо Беренски от стажа му през 1950 година, като студент и албанец Платарх.

От 1 октомври постепенно предадох Овцевъдна секция на Яко Кацаров, но продължих на практика да я ръководя до края на годината.

Като секретар/зам. Председател/ на Профкомитета, следваше да организирам отчитане на съревнуванieto в чест на "9-ти септември" и да го отразя в таблата за "Нагледната агитация".

Като художник следваше да направя художественото оформление на щанда на института за селско-стопанска изложба на панаира в града. Сл. Славова беше напуснала и ми помогаше новият техник Димо Захариев. Много ми пречеше Хр. Кръстев с

Некомпетентните си препоръки и мнения. Тогава разбрах, че някои хора обичат да използват приятелите си, като **тяхните** възможности, предписват **акции** на себе си.

Налагаше ми се да работя почти всяка вечер, което **наподига** ^{поради} да ограничих посещенията си в града. Сутрин обаче продължавах да **биям** "крос", а на обяд да играя волейбол.

Създадените ми чрез Тенко връзки в Окръжната болница/лекари и сестри/, по време на отпуската ми трудно поддържах. От тогава е и познанството ми с Иван Петрович, от село Богомилово работещ ^{по време} в МВР-Ст-Загора.

През същата тази есен, **във** върховете на Държавната и Партийната власт отново се развириха борби, като обявените за "народни врагова" ръководители бяха изхвърлени "извън борда". Обикновените хора **обикновено** не разбираха, какво всъщност е "народен враг". Тези, които ги обвиняват или самите обвинители. Дразнеха ме противоречивите обяснения за тази борба от съвартираната ми Христо Късттанов. Основаваше се **на** никаква информация, получавана от чично си д-р Късттанов, по-късно академик. Последният като емигрант в СССР, беше участвувал и в Испанската гражданска война. Баща ми отбягваше коментарии по тези събития. Веднаж сами каза: "Не стават **у нас** хубави неща, мойто момче, защото се компроментират хубавите социалистически идеи, макар в тях още много хора да вярват."

В резултат на тези борби, внезапно беше снет като Министър на земеделието Титко Черноколов, заедно със **своята** заместници **на** Никола Палагачев, директора на дирекция "Животновъдство" Боню Райчев и на дирекция "Растениевъдство" - Мордан **Милковски**.

Бяхме заедно с П. Минев на събранието в чест на 9-ти септември ^{той}, когато **той** получи писмо със заповедта на уволнението **си** от института и преместването му на работа в ОНС-гр. Нова Загора, като

не се посочващо причината. Аз веднага ~~помислих~~, че тя е резултат на доносите на К. Иванов до МВР-гр. Ст-Загора. След няколкото със семейството си се прехвърли в Нова Загора. От там беше съпругата му. На негово място беше назначен уолненият от М-вото Боню Райчев. Макар той да беше приятел на баща ми, а ~~брат~~ синът му четири години да бях в един клас, го посрещнах със противоречиви чувства. Той се отнасяше много добре с мене при посещения в Министерството, даже ми беше уредил специализация в чужбина. ОК на БКП обаче тогава не даде съгласието си. Боню Райчев, като овцевъд ~~беше~~ беше близък приятел и на П. Минев, затова тежко понасяше тези размествания.

От тази есен, аз често бях с Табаков при посещение на птицефермите на ТКЗС в района. Напоследък той нямаше много доверие на Съби, водещ племенните книги и често му правеше проверки. Накрая установи сериозни нарушения от негова страна, както при един от опитите в птицефермата, така и за нанесени яйца на кокошките по време ^{когато} са на селско-стопанска изложба. За улеснение на работата си ~~нанасял~~ снес ^и яйца произволно, а не срещу номера на кокошката. Беше уолнен ~~изаедно~~ със съпругата си напусна института. На негово място беше назначен младия гледач на носачки, Тинко Константинов, насърко постъпил при нас, след отбиване на военната си служба. Този случай потврди становището на Табаков, че в селекционната и опитна работа специалиста следва да вярва само на себе си. Покъсно и аз имах няколко такива случаи, но продължавах да считам, че има и чесни хора, на които сме длъжни да вярваме.

Въпреки голямата си натовареност, продължавахме с Кацаров и Станчо Беремски да търсим контакти с момичета в града. Съврзахме се с група учителки ~~гимназии~~. Даже веднаж ни гостуваха един ~~неделен ден~~ в института. Кърстанов не ги одобряваше.

язденки

На няколко пъти със Станcho Беремски ~~жребчетата~~ Пирин и Петкан, ~~язденки~~ ^{хобирие} в града. На връщане си устройвахме надбягвания из мерата на института. Аз яздел повече Петкан, като на юздечката му слагах мушка, заради ~~звърдоглавието~~ му.

Връзката ни с учителките осигуряваше Катя Тенева. Тя ми беше позната от съвместната ни екскурзия по Балкана през 1938 година. Това наложи да огранича донякъде връзките си с медицинският персонал в болницата.

Със разрешението на директора К. Иванов приведох в порядък библиотечният фонд и архива на института, струпан тогава в двете тавански стаи на гостната. През периода от 1938 до 1945 година, когато директор е бил Стефан Куманов, са били получавани много чуждестранни списания по животновъдство и птицевъдство, включително и от СССР. Имаше и два цветни птицевъдни албума, подарени от японска делегация, посетила института през 1942 година. Института по животновъдство-гр. Костинброд имаше претенции към този библиотечен фонд. Към архива бяха и годишните отчети на жребцовите депа в страната, издавани всяка година от Министерство на земеделието. Най-ценните, по моя преценка от делих изключих в една от таванските стаи. Останалите подредих в по-голямата таванска стая и ~~апартамент~~. След това само тях поделихме с ИЖ-гр. Костинброд. Укритите от мен ценни птицевъдни и други книги, по-късно поставихме в основата на библиотечният фонд на нашият институт. По-късно разрастна ~~се~~ ^{се} в информационен център, получаващ списания и книги по животновъдство почти от целият свят.

В края на 1951 година заминаха за ИЖ-Костинброд всички специалисти, които по щат се водеха към него. С тях отидаха бившият домакин Игнат Марангозов и Динко Йорданов-бивш електротехник.

Уважа

За мен 1951 година, въпреки много натоварена и напрегната
~~се оказа~~
беше много ползотворна. Като Старозагорец, аз все по-плътно
се свързах с дейността на института по животновъдство - град
Стара Загора. Окончателно рещих да се занимавам и специализи-
рам в областта на птицевъдството, макар да не бях много сигу-
рен дали ще ме преназначат за научен тъструдник от 1. I. 1952 г.

Вече малко над три години работех в института и считах
че добре познавам дейността му, в която се надявах че успешно
мога да участвувам.

От всички специалисти работещи в института по животновъ-
дство - тр. Стара Загора, само двамата със Стоян Канев бяхме
Старозагорци, а директора Койчо Иванов от село Богомилово, Стара
Загорско. Надявах се, че със своите приноси при успешна бъде-
ща работа ~~ще~~ мога да допълня с нещо полезно, създаденото от
старозагорците, първосъздатели на нашата българска животновъд-
на наука: академик Георги Хлебаров и проф. Желю Ганчев. Смятах
че ще мога да осъществя в селекцията на птиците наученото от
моят учител по генетика, старозагорецът проф. Генчо Генчев.

Дали ще успея, бъдещата ми работа като специалист и орга-
низатор щеше да покаже.

IX. - НАУЧЕН СЪТРУДНИК ПО ПТИЦЕВЪДСТВО.

/ От 1.I.1952 до 1955 г./

В новият щат на института за 1952 година се посочваха новите научни степени и звания. Научните степени бяха: младши научни сътрудници II и I-ва степен, равнозначно на асистент и главен асистент в университетите и старши научен сътрудник II и I -ва степен, равнозначни на доцент и професор. Еднакви бяха и заплатите им.

Въвежда се и научните звания: кандидат на науките и доктор на науките, с еднакви изисквания за всички, независимо къде работят, включително и като специалисти в производството.

По този начин се въвеждаше у нас научните степени използвани в СССР.

Нашият институт става ~~и~~ Районен изследователски по животновъдство /РНИИЖ/-гр.Стара Загора и се включва в системата на Централния изследователски институт по животновъдство-чилий/ гр.Костинброд.

Всички получихме нови заповеди, и преназначенени с новите степени и звания и разпределени от 1.I.1952 г по новите отдели в структурата на института Те бяха следните:

1.- Отдел за едър рогат добитък - с ръководител младши научен сътрудник I-ва степен Андон Райчев Геров и към него младши научен сътрудник II - ра степен Христо Василев Кърстанов.

2.- Отдел Овцевъдство и свиневъдство - с ръководител младши научен сътрудник I-ва степен Боню Райчев Техов и към

него младши научен сътрудник II-ра степен Яко Танчев Кацаров

3.- Отдел птицевъдство - с ръководител старши научен сътрудник II-ра степен Иван Янев Табаков и към него младши научен сътрудник II-ра степен Стефан Василев Ножчев.

4.- Отдел за хранене на с/с животни и технология на фуражите - с ръководител младши научен сътрудник II-ра степен Стоян Канев Стоянов. От месец август 1952 г към отдела беше назначена младши научния сътрудник II-ра степен Ivanka Добрева.

5.- Отдел за напояване на селско-стопанските култури - с ръководител младши научен сътрудник II-ра степен Цоню Атанасов Цонев.

6.- Отдел изкуствено осеменяване - нов отдел с неназначен научен сътрудник.

Животновъдните ферми се включваха към отделите. Младши научните сърудници към тях: Кръстанов, Кацаров и Ножчев продължаваха да ръководят и производствената им дейност. Ц. Цонев временно ръководеше и полевъдството до назначаването през лятото на 1952 г на агронома Никола Баркалов.

За директор беше преназначен Койчо Стоянов Иванов, младши научен сътрудник I Г степен. За негов нещатен заместник беше обявен Андон Пейчев Геров.

Заедно със съществуващият до тогава ветеринарен техник на института, беше даден щат и за ветеринарен лекар. Едва през юли 1952 г за такъв беше назначен току що завършилият д-р Петър Иванов Костов от София.

През декември 1951 г за секретар на ППО на БКП беше избран Яко Т. Кацаров, а за председател на профкомитета монтьор Николай Колев. Аз бях избран за зам. Председател на профкомитета и фактически го ръководех. Покъсно за секретар на профкомитета избрахме техника Димо Захариев.

По време на отпуската си за Новата година, в родното си село Стрелча, Яко Т. Кацаров се ожени и ние с Кръстанов му отстъпихме едностайният апартамент в който живеехме заедно. Преместиме се в квартиранта в която живеехме с В. Кабаков до напуштанието му. ~~Съпругата че Кацаров беше изгора отричан за чуждите места~~ При пристигането на Кацаров със съпругата си на място ~~нека~~ Кръстанов. ~~6 януари~~, младата му булка се отнесе много невъзпитано с нас, дотогавашните му съквартирани и прители. Тя стана причина след това, извънработно време въобще да не контактуваме с Кацаров.

От това време са спомените ми за моят "адаш" Стефко Николов, работник от скоро в зеленчуковата градина. Беше над 50-годишен, неграмотен добряк. Останал сирак от дете, работел в северна България по чуждите зеленчукови градини. При нас го доведе нашият градинар Иван Мечкаров, също северняк. Стефко работеше на всеки, който го храни, облича и му осигурява подслон. Снабдихме го с личен паспорт и го настанихме да живее в малката стаичка до Сушилнята в зеленчуковата градина. Наравихме му спестовен ~~блок~~ в ДСК и осигурителни вноски за пенсия. Тогава, това беше основна грижа на профсъюзното ръководство. Стефко беше скитал с градинари-българи и в Русия, където го сварва, както казваше той "голямата мурабе"/революцията/.

С много рискове и трудности успели да се завърнат в България. Обичах често да го разпитвам за живота му. Подобно приятелство имах и с руснака, донски казак Филимон Болцирев, ~~кой~~ то беше емигрант-белогвардеец. Той поддържаше парковете в института и се беше оженил за Пенка, около 30 години по-млада от него. Тя беше прислужница в института. Бай Филимон беше участвал в I-вата Световна война, а след революцията и в Гражданската война, отначало към "чеврени", а после при "бели", с които емигрира в България. Оставил е жена с две деца.